

"Rekabet" Mumu 2018'de Sönüyor... UCUZ ELEKTRİK BALONU PATLADI

Elektrik alanında 90'lı yıllarda başlayan ve ağırlıklı olarak AKP döneminde hayata geçirilen piyasalaştırma ve özelleştirme çalışmalarının temel amacı 2001 yılında çıkarılan Elektrik Piyasası Yasası'nda; "rekabet ortamında çevreyle uyumlu, ucuz, sürekli ve kaliteli elektrik enerjisinin tüketicilerin kullanımına sunulması" olarak sunulmaktadır.

Söz konusu kanun kapsamında özelleştirme çalışmalarını yürüten Özelleştirme İdaresi Başkanlığı (ÖİB) ise özel olarak elektrik dağıtım bölgeleri için ise temel hedefe "Rekabet sonucu sağlanan faydaların tüketicilere yansıtılması" ifadeleriyle yer vermiştir.

Çalışmalar kapsamında dağıtım şebekesi 21 farklı bölgeye ayrılarak özelleştirildi. Enerji şebekesinin doğası gereği tekel konumunda bulunan bu dağıtım şirketlerinin, Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu (EPDK) tarafından lisans verilen ve Ocak 2018 itibarıyla sayıları 220'yi bulan tedarik lisansına sahip şirketler tarafından piyasa şartları içinde dengeleneceği ön görülmüyordu. Tedarik lisansına sahip şirketlerden "ucuz" enerji almak için ise bir tüketim limiti belirlendi. İlk yıllar sınırlı sayıda tüketici, limiti aşarak serbest tüketici sıfatını kazanırken, yıllar içinde serbest tüketici limitinin düşmesi nedeniyle, serbest tüketici sayısı arttı. 2003 yılında yıllık 9 milyon kilovatsaat (kWh) olarak belirlenen limit, 2017'de 2 bin 400 kWh'e kadar düşü-

rüldü. Limit 2018 için 30 Kasım 2017 tarihli Kurul kararıyla yıllık 2000 kWh olarak belirlendi.

Kaba bir hespla aylık ortalama tüketimi 166,7 kWh'i aşan tüm tüketiciler teorik olarak 2018 yılı için serbest tüketici olabilmektedir. Ocak 2018'de yüzde 8,8 olarak zamlanan mesken tarifesini baz alırsak aylık faturası 75 TL'yi aşanlar kapsam içine girmektedir. EMO'nun asgari yaşam standartları için 4 kişilik bir ailenin aylık tüketimini 230 kWh olarak kabul ettiği düşünüldüğünde, mesken kullanıcıları da dahil olmak üzere abonele- rin büyük kısmının dağıtım şirketleri dışında tedarikçilerle ikili anlaşmalar yaparak, tarifenin altında enerji alma olasılığı, "kağıt üzerinde" bulunmaktadır.

Geçtiğimiz yıl limitin aylık 200 kWh'in altına düşmesi üzerine EMO İzmir Şubesi olarak Ocak 2018'de yurttaşlara "ucuz elektrik" reklamları konusunda uyararak, EPIAŞ ve YEKDEM kapsamında fiyat artışlarının faturaya ayrıca yansıtılacağına ilişkin

hükümler sözleşmelerde konusunda uyarıydık. Geçtiğimiz yıl büyük reklam kampanyalarıyla müşteri arayan tedarikçi firmalar, aradan geçen 1 yıllık zaman diliminde filen piyasadan çekilmişleridir. Yeni müşteri kabul etmedikleri gibi sözleşme süresi dolan müşterileri de ihtar yazıları göndererek, sözleşmelerinin yenilenmeyeceğini bildirmektedirler. Bu firmalardan birinden müşterilerine iletilen yazıda, ithal kaynaklı üretim yapısı ve döviz kuru artışı nedeniyle yüksek fiyat seviyesi kalıcı hale geldiği vurgulanarak, "Elektrik tedarik noktasında, şirketimizden kaynaklanmayan ve öngörülemeyen ülke genelinde meydana gelen olağanüstü piyasa koşulları ve konjonktür nedeniyle süresi dolan satış sözleşmesinin mevcut koşullarda devamı, şirketimiz yönünden mümkün bulunmamaktadır" denilmektedir.

EPDK'nın konuya ilişkin kamuoyuna açıkladığı son verilere göre 2016 yılında çoğunluğu büyük sanayi kuruluşlarında olmak üzere elektriğin yüzde 61,8'i serbest tüketiciler tarafından tüketilmiştir. Ocak 2018'de yapılan yüzde 8,8'lik zammın, sözleşme süresi dolan ve yüzde 5-10 aralığındaki indirimlerini de kaybeden tüketicilere yansması daha büyük olacaktır. Kimi sanayi kuruluşları için yüzde 20'leri bulma ihtimali olan bu maliyet artışının tüm mal ve hizmetlere yansıyacak olması, 2018'de yeni yoksulluk dalgası yaratacağıdır.

Son 5 Yıllık Serbest Tüketici Limiti Değişimi (Yıllık-kWh)

